

**„Ember vigyázz, figyelj meg jól a világot:
ez volt a múlt, emez a vad jelen,
hordozd szívedben, éld e rossz világot
és mindig tudd, hogy mit kell tenned érte,
hogy más legyen.”**

(Radnóti Miklós)

A Szatmári Kistérségi Pedagógiai Szakszolgálatok működését a volt Nevelési Tanácsadó épületében kezdte el. 2006. július – augusztus hónapjaiban az épület belső átalakításával sikerült a munkavégzéshez szükséges feltételeknek megfelelni, hogy a jelentősen megnövekedő gyermeklétszámot optimálisabb körülmények között tudjuk fogadni, ill. ellátni. Tárgyi feltételeinket, felszereltségünket a lehetőségek szerint bővítették. Nincs szégyenkeznivalónk – más szakszolgálati intézmények előtt sem.

A szakszolgálat három tevékenységi kört vállalt fel, úgymint:

- **nevelési tanácsadást,**
- **logopédiai ellátást**
- **és gyógytestnevelést;** mindössze hat főállású dolgozóval.

Szolgáltatásainkat a 3-18 éves korosztályból bárki igénybe veheti, aki illetékességi körzetünkben él. A hozzánk kerülő gyermekeket a szülők, a nevelési-oktatási intézmények, valamint a hatóságok (gyámhatóság, bíróság) kérésére vizsgáljuk meg, illetve részesítjük terápiában.

Kistérségünkhöz 26 település tartozik, lakosainak száma: 76.500 fő.

A kistérség valamennyi nevelési – oktatási intézményében megjelenünk, nemcsak szűrővizsgálatokat végzünk, hanem helyben megoldjuk az ott elvégezhető vizsgálatokat, a tanácsadást a szülőknek és a pedagógusoknak, valamint a helyben elvégezhető terápiás foglalkozások megtartását is felvállaltuk. Mivel a kistérség nevelési – oktatási intézményeivel napi munkakapcsolatban vagyunk, így minden problémás gyermek látókörünkben van.

A Szakszolgálatok központi épületében történik a mátézsalkai gyermekek ellátása, a súlyosabb – pszichés problémákkal küzdők ellátása, valamint a hatóságok által kért vizsgálatok. Vannak olyan helyzetek is, amikor a problémák leküzdéséhez kell egy semleges környezet, kilépve a megszokott milióból – ez esetben is a szakszolgálat az ideális helyszín.

Örvendetes, hogy növekszik azon szülők száma, akik önként kérik szolgáltatásainkat gyermeküknek. Ebben az esetben van a legnagyobb esély arra, hogy a gyermekkel végzett közös munka eredményes lesz.

Kistérségünk az ország leghátrányosabb térségei közé tartozik. A nagymértékű munkanélküliség, a szegénység rányomja bélyegét a gyermekekre is. A hátrányos helyzetű gyermekek gyakran ingerlékenyebbek, feszültebbek, szorongóbbak, mint problémamentesen élő-fejlődő társaik.

Szakszolgálatunknál a csökkenő gyermeklétszámmal ellentétben a szolgáltatásainkat igénybe vevők száma magas. Előfordul, hogy a gyermekek problémáinak kezelését több, más-más tevékenységi körben dolgozó szakemberünk látja el, ugyanis a tünetek egymást felerősítve, halmozott formában jelennek meg. Új jelenséggel állunk szemben, mely fokozottan érinti nemcsak a gyermekeket, a családokat, hanem az oktatási intézményeket és közvetve az önkormányzatokat is.

Team – munka nélkül elképzelhetetlen a mi tevékenységünk. Jó munkatársi kollektívával, pozitív együttgondolkodással valósíthatók meg mindazok a feladatok, amit nemcsak „felvállaltunk”, hanem szívügyünknek is tartunk. Nagyon fontos a megfelelő szakmai felkészültség, a „naprakészség”, és mindenekfelett a gyermekszeretet.

Munkatársaimmal naponta szembesülünk azzal az óriási szakmai kihívással, amit a kistérségi munkában tapasztalunk.

Ebben az évben új szakemberek is dolgoznak intézményünkben. A nevelési tanácsadásban és új tevékenységi körünkben, a **továbbtanulási – pályaválasztási tanácsadásban** sikerült a létszámbővítést megoldani. Jelenleg 9 főállású szakemberünk van, 6-an részmunkaidőben dolgoznak, 1-1 fő pedig ügyintézői, technikai feladatot lát el. Logopédiai szolgáltatásunkban nagy szükség lenne még főállású logopédusokra, a gyógytestnevelés terén pedig főállású gyógytestnevelőre.

A nevelési tanácsadók, pedagógiai szakszolgálatok kistérségi társulási fenntartással való működtetése még nagyon fiatal jelenség. Országosan is kevés az eddigi visszajelzés a pozitívumokról és az esetleges buktatókról is.

Ez év március 2-től indítva június 8-ig egy 15 előadást tartalmazó programot kínálunk a kistérség pedagógusainak. Minden péntek délután 14 órától – a Széchenyi István Általános Iskola Ének-zene termében - a szakszolgálat munkatársai időszerű tájékoztatással álltak az érdeklődők rendelkezésére.

Előadásaink témakörei változatosak és időszerűek, pl.:

- A sajátos nevelési igényű gyermekek integrált oktatásáról, a törvény adta lehetőségekről adtunk információkat.
- A prevenciót szolgálják a beszédhibák megelőzéséről szóló előadások.
- Napjaink nagy problémájáról a dyslexia – dysgráfia felismeréséről, reedukációjáról adtunk tájékoztatást.
- A szenzoros integráció, összefüggések a motorika, és más pszichikai faktorok között c. előadásunk szintén sok érdeklődőt vonzott.
- A magatartás – problémás gyermekek, a fegyelem – fegyelmetlenség ; fegyelmezés az iskolában szintén a napi aktualitások közé tartozik.

A Nyíregyházi Főiskoláról nagy szakmai elismertségnek örvendő tanárokat kértem fel további előadások megtartására:

Dr. Schmercz István: - Tanulási – magatartási problémákról, illetve

Dr. Nagy Edit: A pedagóguspálya veszélyéről: a kiégésről, annak háritásáról szóló témakörben.

Mindkét előadás nagy sikerrel zárult, a kistérség pedagógusai körében nagy volt az érdeklődés.

A megválasztásom óta eltelt közel egy tanévnyi idő alatt a vezetői programomban megfogalmazottak szerint végzem munkámat.

Véleményem szerint egy beállt, jól működő rendszert sikerült itt a kistérségben kialakítani, mely további finomításokat igényel. Az intézmény struktúrájának kialakításához külső példa nem állt számomra rendelkezésre.

A Kistérségi Társulási Tanácstól és a Koordinációs Irodától minden, tőlük telhető segítséget megkaptam, ill. megkaptam az intézmény, melyet ezúton is megköszönök.

Baloghné Piros Zsuzsanna
Szatmári Kistérségi Pedagógiai Szakszolgálatok
igazgatója

Így írunk mi...

A logopédiai ellátásról

**„Csak anyanyelvemen lehetek igazán én ...”
(Kosztolányi Dezső)**

A logopédus a beszéd-, hang-, nyelv- és kommunikációs zavarban szenvedő gyermekek és felnőttek hátrányainak megelőzésére, vizsgálatára és felismerésére, más beszédkórképektől való elkülönítésére, az ezekből következő feladatok megállapítására, megtervezésére, a sérülésspecifikus, prevenciós, terápiás, fejlesztési, nevelési, oktatási tevékenység ellátására képesített szakember.

A tevékenység alkotóelemei:

- Az ellátási körzetbe tartozó gyermekek beszéd- és nyelvi fejlettségének és állapotának szűrése.
- A beavatkozást igénylő gyermekek/tanulók logopédiai vizsgálata, további vizsgálatok megszervezése.
- A gyermekek logopédiai ellátása, fejlesztése.
- Mindezek dokumentálása.
- Kapcsolattartás a szülőkkel, pedagógusokkal, a gyermeket kezelő más szakemberekkel.

3-4 éves gyermekeknél szűrjük, vizsgáljuk, ellátjuk a megkésett/akadályozott beszédfejlődésűeket,

4-5 éveseknél a beszédhibás gyermekeket,

5-6 éveseknél a vizsgálat kiegészül a részképességek szűréseivel, a tanulási nehézség-veszélyeztetettség előjelzése céljából,

Iskoláskorban az olvasás-írás-számolási készség szűrése, szüksége esetén vizsgálata, ellátása történik.

A logopédus kompetenciájába tartozó nyelvi zavarok, azok tünetei

1. A beszédészlelés és beszédmegértés zavara

A mindennapi kommunikációban megfigyelhető esetleges reakcióhiány, téves reakció, gyakori visszakérdezés beszédfeldolgozási nehézségekkel. Az olvasás-, írástanulás, helyesírás zavara, a memoriterek megtanulásának nehézsége, az idegen nyelv elsajátításának problémája, az olvasottak bizonytalan értése, a lényegkiemelés képtelensége, a látszólagos memóriazavarok és az általános tanulási nehézségek gyakran vezethetők vissza a beszédészlelés- és megértés zavaraira.

2. Megkésett és akadályozott beszédfejlődés

Akkor beszélünk megkésett az akadályozott beszédfejlődésről, ha értelmileg és hallását tekintve ép gyermek beszédfejlődése elmarad az életkorának megfelelő beszéd szinttől. (Ha a gyermek 2 – 2,5 éves korában mutogatással érteti meg magát, vagy csak a szavak első szótagját mondja, vagy nem érti az egyszerűbb szavakat, akkor a szülő tanácsért forduljon logopédushoz!)

3. Pöszeség (diszlália)

A beszédhangok ejtésének, tisztaságának olyan zavara (ép hallás és beszéd szervi beidegződés esetén) amelyre jellemző az adott nyelvközösség artikulációs normáitól való eltérés.

4. Orrhangzós beszéd

Az élettani nazális rezonancia kórosan megváltozik. Nyílt orrhangzós beszéd esetén az élettanilag adott nazális rezonancia kórosan megnövekszik, orrhangzós színezetet kapnak az orriális hangzók is. (Ez leginkább az ajak- és szájpadahasadékos gyermekekre jellemző.) A zárt orrhangzós beszédre csökkent nazális színezet érvényes (m-n,ny hangok helyett b,d,gy).

5. Dadogás

A dadogás a beszéd összerendezettségének zavara, amely a ritmus és az ütem felbomlásában és a beszéd görcsös szaggatottságában jelentkezik.

6. Hadarás

Olyan gyors beszéd, amelyre a hangok, szótagok kihagyása, a pontatlan hangképzés, a monotonia, a szegényes szókincs jellemző.

7. Diszfónia

Jellemzője, hogy az artikulációs műveletek szabályszerűen zajlanak le, de hiányzik, vagy torzult formában van jelen a zöngé. A hang ezért dominánsan zörej jellegű.

8. Diszlexia, diszgráfia, diszkalkulia

A gyermek adottságai, tanítása, és a gyakorlásra fordított idő alapján elvárható szint és a gyermek tényleges teljesítménye közötti szignifikáns eltérés.

9. Gyermekkorai afázia

Az agy meghatározott területeinek károsodásánál lép fel.

Dankóné Lengyel Ágota
logopédus

**„A magyar nyelv a legritmusosabb nyelv a világon,
Ha ezt tudnák az angolok,
Mind magyarul tanulnának.”**

(Weöres Sándor)

A Pedagógiai Szakszolgálatoknál a logopédus munkája igen sokrétű, szerteágazó. A legfontosabb lépéseket megemlítve: logopédiai szűrések az óvodák nagy- és középső csoportjaiban, valamint az általános iskolák 1. 2. osztályaiban szeptemberben és májusban. Ezzel kezdem a feladatomat mindig.

Továbbá:

- Dyslexia veszélyeztetettség kiszűrése,
- Beszédzavarok diagnosztikája és terápiája,
- Részképesség zavarok (dyslexia, dysgráfia és dyskalkulia felismerése, diagnosztizálás és terápiája)
- Dyslexia, dysgráfia, dyskalkulia reedukáció,
- Logopédiai szakvélemények készítése,
- Hallásnevelés.

Az egyes tantárgyak, tantárgyrészek minősítése alóli mentesítés javaslatát készítem el a hatályos Köznevelési Törvény 30. §. 9. pontjának rendelkezései szerint. A fejlettséget megállapító iskolaérettségi vizsgálat kapcsán logopédiai véleményt készítek a hozzám forduló gyermekekről.

Kiegészítő vizsgálatok kérése és javaslata:

- fül-orr-gége vizsgálat (diffúz pöszesség, lenőtt nyelvfelek esetén)
- pszichológiai vizsgálat (megkésett beszédfejlődés, logofóbia esetében)
- gyermek-ideggondozói kivizsgálás, (dadogás, hadarás esetében)
- Hasadékos Centrumba irányítás (szájpad-ajakhasadékos gyermek esetében)

Előadásokat tartok a beszédhibák megelőzéséről és a logopédiáról általában.

Tanulási nehézséggel küszködő gyermekek vizsgálata iskolai kudarc miatt, magatartászavart mutató gyermekek vizsgálata, véleményezése.

- A hozzám járt gyermekek állandó nyomonkövetése, beilleszkedésük segítése az iskolai közösségbe.
- Állandó kapcsolattartás az első osztályt tanító pedagógusokkal.
- Gyakori konzultáció az óvodapedagógusokkal.

Célom: a hozzám forduló gyermekek beszédhibáinak megszüntetése, a másodlagos elváltozások (beszédfélelem, magatartászavar) megelőzése. Ép, tiszta beszéd kialakítása, valamint interdiszciplináris szemlélet kialakítása a szakemberekkel.

**Kónya Ildikó
logopédus**

Így írunk mi...

A nevelési tanácsadásról

***„A játék királyi út, nemcsak a fejlődés megismerésében,
hanem a fejlesztés megszépítésében is.”***

(Mérei Ferenc)

A Pedagógiai Szakszolgálatoknál dolgozó pszichológusok klinikai szakterületen látják el a feladatukat. Így feladatkörünkbe tartozik minden olyan eset, amely kórházi gyermek ambuláns ellátást igényel, 3-18 éves korig.

Munkakörünk széles skálán mozog a magatartászavartól a klinikai kórképekig (depresszió, szuicid késztetések, táplálkozási zavarok, pszichoszomatikus tünetek, szorongásos zavarok), ahol – szükség esetén – gyermekpszichiáterrel közös team-munkában foglalkozunk a gyerekekkel. Minden olyan rendellenesség terápiája a pszichológus feladata, ahol a problémák hátterében súlyos lelki zavarok állnak, és ahol a problémák, jelentkező tünetek nehezítik az életvezetést, a szülők nevelési feladatait, a család normális működését.

Feladatunk továbbá a nevelési tanácsadás, mint a terápia része, ahol megtanítjuk a szülőkkal, hogyan kell a lelki zavarokkal küzdő gyermeküket segíteni, elfogadni, megérteni, nevelni.

A gyermekterápia első fázisában diagnosztikus munkát végzünk, amely sokszor már terápiás jellegű is, hiszen a gyermekdiagnosztika eszköztára elsősorban játékos tesztek, feladatokból áll. Tapasztalatunk szerint sokszor már a diagnosztikus szakaszban elindul a „gyógyulás”, hiszen a gyerekek „játszani” jönnek egy olyan helyre, ahol csak velük foglalkozik valaki, meghallgatja őket, rájuk figyel. A legtöbb gyerek erre pozitív változással reagál, tünetei már ebben a szakaszban enyhülnek. Ennek a lezárásaként tartunk egy szülőkonzultációt, ahol beszámolunk a szülőknek az eddig szerzett tapasztalatainkról, és tanácsot adunk, hogy segíteni tudják ők is gyermeküket a gyógyulásban. A legnagyobb terápiás hatása annak van, amikor a szülők aktívan részt vesznek gyermekük terápiájában, otthon.

A második szakaszban a konkrét terápiával foglalkozunk, amely gyerekeknél játékterápia, művészetterápia, esetleg mozgásterápia. A serdülőknél inkább konzultációs foglalkozások vannak, ahol őszinte, bizalmas beszélgetés formájában elemezzük ki a gondjaikat, kognitív és viselkedésterápiás elemek segítségével vezetjük őket vissza a normális életvezetés útjára. Mindkét korosztálynál szükség esetén családterápiás elemeket is beépítünk.

Papp Beáta
pszichológus

**„Mondd nekem, el fogom felejteni;
Mutasd nekem, talán emlékezni fogok rá;
De ha részesevé teszel, érteni fogom.”**

(Kínai közmondás)

A Pedagógiai Szakszolgálatoknál dolgozó pszichológus feladata nagy általánosságban véve a 3-18 éves korú gyerekek pszichés problémáinak megoldása, kezelése, a tünetek mögött rejlő okok felderítése, a tulajdonképpeni oki terápia, amely hozzásegíti a gyermeket, ill. a szülőt, a családot a hatékony, problémaorientált megoldási sémák elsajátításához. A végső cél persze a mentális egészség elérése lenne.

Ez a feladat komoly szakmai felkészültséget igényel a pszichológustól, hiszen a problémák igen széles spektrumával találkozunk: az enyhébb magatartási- beilleszkedési zavaroktól kezdve a súlyosabb, gyermekkori személyiségzavarokkal, klinikai kórképekkel bezárólag. Pontosán kell ismernie, és magabiztosan kell alkalmaznia a diagnosztikus eljárásokat, valamint jártasnak kell lennie a különböző terápiás lehetőségek alkalmazási lehetőségeiben, s mindezt az adott problémára fókuszálva individuálisan, személyre szabva esetleg kombinálva is tudnia kell alkalmazni.

A panaszok sokféleségéből adódóan bizonyos esetekben a pszichológus együttműködik más szakemberekkel, problémától függően házi gyermekorvossal, pszichiáterrel, logopédussal, fejlesztő pedagógussal.

A pszichológus feladata alapvetően két, egymásra épülő munkafázisból áll:

1. diagnosztikus fázis
2. terápiás fázis

A diagnosztikus fázisban felállítjuk a panaszok alapján a pontos diagnózist. Ez a munkafázis nagy körültekintést igényel, mivel ez alapozza meg az alkalmazott terápia jellegét, valamint azt, hogy milyen más szakember bevonására, segítségére van még szükség a megoldáshoz. Pl. szomatikus tünetek – mint fejfájás, hasfájás, vagy primer enuresis, stb. esetében fontosnak tartom az organikus okok kizárását, a pszichoterápia megkezdése előtt.

Ebben a munkafolyamatban az első lépés az ún. **első interjú**, melynek célja, hogy benyomást kapjunk a problémáról, ismereteket szerezhünk a család együttműködési készségéről, toleranciájáról és kommunikációs stílusáról. Az itt szerzett információk fontos kiegészítést adja az **anamnéziszfelvétel** – ahol a szülők elmesélik a gyerek fejlődésének mérföldköveit, születési körülményeit, családban halmozottan fellépő betegségeket, stb. amelyből rendellenesség esetén többféle pszichés károsodásra lehet következtetni.

Az első, általában az anya jelenlétében történő beszélgetést explorációnak nevezzük, - ekkor ismerkedik meg a pszichológus a gyermekkel, és alkalma nyílik megfigyelni viselkedését egy számára új helyzetben.

A pszichodiagnosztikai eljárások széles köre áll rendelkezésünkre, amelyeket életkortól és problémától függően tudunk alkalmazni. Csak néhány, gyakran használt példát említenék:

Az első 1-2 találkozás során többnyire valamilyen egyszerű rajzvizsgálattal kezdünk (szabadrajz, ember- vagy családrajz).

A Világjáték-teszt a gyermek belső világát, aktuális és régebbi problémáit tárja fel – ez a teszt terápiás eszközként is használható. Gyakran használom a gyerekeknél az oki tényezők feltárására a projektív tesztek, mind CAT, illetve nagyobbaknál a TAT.

A Rorschach teszt hasonlóképpen az egész személyiség működéséről szól – személyiségzavarra utaló problémáknál alkalmazom.

Szorongásos, depressziós tünetek, fóbiák felderítésére a SAFA kiválóan alkalmas.

A **terápiás fázisban** alkalmazott terápiás eljárások megválasztása természetesen a diagnózis függvénye. Itt is személyre és diagnózisra szabottan kell meghatározni az alkalmazott terápiát, ügyelve arra, hogy hatékony legyen.

Gyermekek esetében nem elhanyagolható a **szülő szerepe**, sok esetben a diszfunkcionális család okozza a gyermek problémáit, a gyermek csak tünehordozó. Ilyen esetekben terápiás hatást érhetünk el a szülőnek adott **nevelési tanácsokkal**, a szülő érzelmi áthangolásával a deszenzitizálás módszerével (szorongások, félelmek oldása), modell nyújtásával, a belátás kialakításával, vagy a szülők életvezetésének módosításával is.

Pékné Lukács Márta
pszichológus

***„Száz év múlva mindegy lesz, hogy milyen házban laktál,
milyen autód volt, hány forint volt a bankszámládon,
de talán egy picivel jobb lehet a világ, mert ott voltál,
amikor egy gyermeknek szüksége volt rád.”***

(Paul Newman)

2007. március 01-je óta dolgozom az intézményben a nevelési tanácsadás területén. Előző munkahelyem a nagydobosi Perényi Péter Általános Iskola, Készségfejlesztő Speciális Szakiskola és Kollégium volt. Az értelmileg akadályozottak oktatása-nevelése során szerzett tapasztalataimat – elsősorban a gyermekekkel való bánásmód, a szülőkkel folytatott konzultációk, a munkához szükséges dokumentációk elkészítése – a nevelési tanácsadás gyakorlati munkavégzésében is hasznosíthatom. Új dolog számomra a mindennapos utazás a kistérség településeire, hiszen eddig helyben dolgoztam. Az említett települések nevelési-oktatási intézményei megfelelő helyet biztosítanak tevékenységünkhöz, és az eddig tapasztaltak alapján segítőkészségük maximális. A pszichopedagógia széleskörű tevékenységei közül a 3-18 éves korú gyermekek magatartási-, beilleszkedési-, teljesítménybeli zavarainak, neurotikus tüneteinek diagnosztizálása és terápiája, a nevelésükkel kapcsolatos problémák megoldásának segítése kiemelkedően fontos szeglete a munkámnak. A diagnosztika során, a szakmai követelményeknek megfelelően három dimenziót (bio-pszicho-szociális) áttekintve igyekszem globális képet kialakítani a gyermekekről. A terápia során pedig a leggyakrabban alkalmazott módszer a pszichoterápia.

A neves pszichológus Popper Péter szavait idézve "Nincs önálló gyerekpszichoterápia. A gyerek reaktív lény. Megértéséhez nem szabad szem elől tévesztenünk, hogy viselkedésével mindig a család eseményeire reagál. A sikeres gyerekpszichoterápia mindig családterápia, akkor is, ha nem dolgozunk a családdal, mint összeültetett csoporttal." Munkám során a családdal, szűkebb értelmezésben a szülőkkel való kapcsolattartás igen fontos. Ehhez nyújtanak segítséget a gyermekek pedagógusai, szükség esetén pedig a gyermekjóléti szolgálatok alkalmazottai.

A terápiában és a korrekciós foglalkozásokon egyaránt leggyakrabban alkalmazott módszer a játék. Freud híres mondata „a játék a gyermek megismerésének királyi útja”. Gyógyító funkciója van, melynek során olyan belső élményektől segít megszabadulni, mint a szorongás-félelem, aggodás. Továbbá a játéknak örömfunkciója van, amely segíti a nyelvi fejlődést és a szociális tanulás egyik legjobb eszköze. A mátészalkai székhelyünk tárgyi felszereltsége játékok és különböző terápiás eszközök szempontjából nagyon jónak mondható, a helyiségünkben a gyerekeknek módjukban áll a nekik legmegfelelőbbet kiválasztani. Ez a térségi munkavégzés szempontjából hátrány, hiszen nem vihetjük magunkkal az egész szobát.

A játék adta oldottabb légkör megteremtése azonban nem jelenti azt, hogy a gyerekek határozzák meg a foglalkozás célját és hogy ezeken a foglalkozásokon nem kell megfelelően viselkedniük. A pszichikus funkciók fejlesztése, az ismeretek hiányának pótlása, magatartás rendezése csak tervszerű, tudatos és rendszeres pedagógiai tevékenység útján érhető el.

A pedagógiai szakszolgálatok alkalmazásában eltöltött rövid időszak tapasztalatai alapján elmondhatom, megerősítettek abban a hitemben, hogy a pszichopedagógiának van, volt és lesz létjogosultsága mai folyamatosan változó világunkban.

Jeremcsuk Józsefné pszichopedagógus

„A tanári pálya minden más pályánál tágasabb, távlatosabb, határtalanabb, s mint a Nílus termékeny vize, túlárad saját partjain. A jó tanár nemcsak pedagógus, hanem kertész, filozófus, esztéta, lélekbúvár, művész és mesterember egy személyben, s nemcsak tudását közvetíti – bár az sem kevés – hanem példát ad, jellemet formál, ültet, gyomlál, olt és szemez, mint a kertész, életet visz a könyvekbe, a könyveken keresztül a tanításba, állandó és eleven hidat épít az eszmény és a mindennap, az elvontság és a tapasztalás közé.”

(Gyergyai Albert)

Pszichopedagógiai munkámat a Pedagógiai Szakszolgálatnál a nevelési tanácsadás területén végzem. Mindennapi munkámat nagymértékben meghatározza az 1993. évi többszörösen módosított törvény a közoktatásról, valamint szintén a többszörösen módosított 14/1994. (VI.24.) MKM rendelet a képzési kötelezettségről és a pedagógiai szakszolgálatokról.

Általánosságban a 3-18 éves gyermekek, fiatalok beilleszkedési, tanulási, magatartási problémáinak feltárásával, rehabilitációs célú terápiás gondozásukkal foglalkozom.

Annak érdekében, hogy minél előbb kapcsolatot tudjak kialakítani a különböző oktatási intézményekkel – megtervezett időbeosztással – térségi feladatot látok el az adott községekben, városokban. Az óvodák- és az iskolák igyekeztek biztosítani részemre olyan helyiségeket, ahol találkozhatok a gyermekek szüleivel, pedagógusaival, valamint elfogadható szinten végezhetek egyéni, illetőleg kiscsoportos pszichopedagógiai vizsgálatokat. Ezek az ideiglenesen kialakított „vizsgálati” szobák még nem alkalmasak súlyosabb beilleszkedési, magatartási nehézségekkel küzdő gyermekek pszichoterápiás kezelésére.

Ezekben az esetekben felajánlom a szülők, pedagógusok részére, hogy a gyermek gondozását a mátészalkai intézményünkben kívánom folytatni. A szülők nagy többsége él a felkínált lehetőséggel. Amennyiben a szülő valamilyen ok miatt nem tudja megoldani, hogy gyermeke terápiás kezelését Mátészalkán folytassam, akkor a szülőt minden esetben nevelési tanácsadásban részesítem, illetőleg konzultálok a gyermek pedagógusával. Súlyosabb pszichés problémák előfordulásakor hatékonyabbnak látom a gyermek terápiás gondozását óvodán-, iskolán kívül, jelen esetben központi helyünkön, Mátészalkán.

Munkahelyemen minden tárgyi feltétel optimálisan adott a hatékonyabb pszichoterápiás munkára.

A települések intézményeiben a pedagógusokkal történő szakmai megbeszélések, konzultációk, előadások tartása nemcsak a közvetlen személyes kapcsolataimat erősítik, hanem pozitívan hat intézményeink kapcsolattartására is.

Bízom benne, hogy egész munkámra kihat az a szemléletem, hogy elsődlegesen a gyermekek mindenek előtti érdekét igyekszem figyelembe venni.

Kaptur Sándor
pszichopedagógus

„- Nálatok – mondta a kis herceg – az emberek egyetlen kertben ötezer rózsát nevelnek - Mégse találják meg, amit keresnek.
- Nem találják meg – mondtam.
- Pedig egyetlen rózsában vagy egy korty vízben megtalálhatnák...
- Minden bizonnyal – feleltem.
- Csakhogy a szem vak – tette hozzá a kis herceg.
- A szívünkkel kell látni.”

(Antoine De Saint – Exupéry)

1986. óta dolgozom a pedagógiai szakszolgálatok e speciális, mentálhigiénét szolgáló közoktatási intézményében. Pszichopedagógia – oligofrénpedagógia szakos gyógypedagógus vagyok.

A hozzánk kerülő gyerekek egy része nem átlagos fejlődésmenetű gyerek. Van aki már a születéskor vagy azelőtt átélt vagy magában hordoz olyan mozzanatot, ami problémája megnyilvánulásának háttérében meghúzódik. Egy részük pedig sokkal érzékenyebb az átlagtól, s valamilyen tünettől reagálnak a családi-, intézményi-, környezeti hatásokra. E tünetekkel olykor felhívják a figyelmet, ill. rávilágítanak a felnőtt világ hibás működésére, vagy azt a „kulcsot” keresik problémás viselkedésükkel, amivel számukra a világ felfoghatóvá, normái beépíthetővé válhatnak.

Nem tudatosan, de minden ilyen gyerek ki akar törni a „rossz” gyerekstátusból, szeretne barátokat, elismerést, sikereket. Kiindulópontnak kell tekinteni, hogy nem tud más módokat, mint amit problémaként megjelenít.

A 3-18 évet magában foglaló életkor több fejlődési fordulóponton vezet át. Ezek mindig kihívások gyerek és környezete számára egyaránt. Munkám során szeretném, ha ezeken a zökkenőkön könnyebben átjutnának és a megfelelő sínparra, irányba kerülnének. Ha az egyik ilyen váltón átjutás sikerül, nem biztos, hogy a következő segítség nélkül menni fog. Erre, nekünk nevelőknek lelkileg és ötletekben, segítőszándékú hozzáállással kell rákészülnünk.

A hozzám kerülő gyerekeknél - legfőbb cél és vágy bennem az- , hogy ne induljanak, vagy ne kerüljenek a deviancia sodrába. Hosszabb-rövidebb kapcsolatunk során a reménytelenségből való előremozdulás a legfőbb feladatunk, feladatunk. Ez magában foglal speciális gyógypedagógiai módszereket és olyan „nyomozó” munkát, ami a gyerek egyediségét helyezi fókuszba.

Ehhez az együttműködés a szülőkkel, kollégákkal elengedhetetlen. Az összefogáson alapuló építkezés az optimális alap. Sokszor ennek az összefogásnak a kiépítése a legnehezebb. Ez a gyerek érdeke is, de nekem, mint szakembernek szükségem van rá a probléma kezelésében. Ez ad nekem is lendületet. Előre megírt receptek nincsenek, támpontokat a fejlődéslélektan nyújt, de az egyedi, gyerekre szabott megoldási ötletek a gyermeket nevelő, valamennyi felnőttől jöhetnek és elvárhatók.

A szakszolgálati munka lehetősége, hogy a gyermekek egyéni megfigyelésére, mozgató motívumainak kifürkészésére ad plusz teret, időt. A munkám szépsége és nehézsége ugyanaz: a „bezárult ajtó” megnyitása, a játéktevékenységből, rajzokból, beszélgetésekből a „sorok közt” húzódó üzenetek megfejtése. A szülőkkel való olyan kommunikáció, ami során nem elbeszélünk egymás mellett, hanem meg tudom értetni, hogy mi vezetne a megoldás felé. Sokszor a szülők áthangolása a legnagyobb kihívás, hogy a „helytelenül” szeretésből – az elvitathatatlan szülői szeretet létét és jogát tiszteletben tartva - találunk olyan nevelési módokat, ami a gyerekeknek hasznosítható.

Meggyőződésem, hogy rossz magatartású, pimaszul viselkedő, a teljesítményhez lustán hozzáálló gyerekek vannak, de eredendő gonoszság nem jellemzőjük. Ez utóbbi felnőtt világunk „szívós munkájának” köszönhető végterméke lehet.

Ennek elkerülésére törekszem, törekszünk ebben a segítő munkában.

Varga Béláné
pszichopedagógus

Így írunk mi...

A gyógytestnevelésről

*„Isten minden kis tücskének akad hely a kórusban,
Némelyik hangja mély, a másiké magas,
Megint másik hangosan ciripel a telefondróton,
És aki csak taposni tud, olyan is akad.”*

(Margaret Martle)

„A gyógytestnevelés az a tudományág, amely a testnevelés módszereinek felhasználásával betegségek megelőzésére és gyógyítására alkalmas.”

Napjainkban a megváltozott életmód következményeként mindannyiunk, de főként gyermekeink egészségét egyre több ártalom fenyegeti.

A fiatalok a növekvő fizikai és szellemi követelményrendszerek elvárásainak próbálnak eleget tenni, miközben aránytalanság alakul ki a terhelés és terhelhetőség, az igénybevétel és a képességek aktuális szintje között.

A testnevelési órákon való részvétel feltételezi, hogy a gyermek egészségi állapota kifogástalan. Azonban az iskolai testnevelés nem felelhet meg minden gyermek állapotának, különösen azoknak nem, akiknél az orvos szükségesnek vélte a speciális testnevelésen, azaz a gyógytestnevelésen való részvételt, a gyermek belgyógyászati vagy mozgásszervi elváltozásai miatt. A mozgásnak, a helyesen adagolt mozgásnak, természetesen még nagyobb a jelentősége az olyan gyermekek számára, akinek valamilyen veleszületett vagy szerzett mozgásszervi elváltozásuk, rendellenességük során speciális testgyakorlatokra, állapotuknak megfelelő testnevelésre van szükségük. Ők azok, akik betegségük miatt különleges figyelemre, ellátásra tartanak igényt. A gyógytestnevelés célja és feladata következképpen az, hogy hozzájáruljon a szerzett vagy veleszületett betegség következtében kialakult egészségi állapot helyreállításához, azaz gyógyításához, rehabilitációjához.

Fontos, hogy a helyesen adagolt mozgásos tevékenység napi szükségletté váljon számukra. A szükséges mennyiségű mozgás elmaradása káros, ugyanis betegségekhez, később a munkaképesség csökkenéséhez vezethet. A mozgásukban gátolt, gyakran igen nagy fájdalommal együtt járó deformitásoktól szenvedő fiataloknál – betegségével fellépő lelki károsodások miatt is – számos kedvezőtlen személyiségjegyek kialakulását eredményezhetik. Ezek miatt kell kiemelt feladatként kezelnie mindenkinek (szülőnek, tanárnak és egyénnek), hogy egyetlen egy gyerek se szenvedjen mozgásszervi – belgyógyászati betegségben.

Varga Erika
gyógytornász

Így írunk mi...

A pályaválasztási tanácsadásról

„Nekünk is hozzá kell tennünk a magunk kövét az emberi erőfeszítés épületéhez.”

(Guy de Latigeudie)

Rókusfalvy Pál a következő módon hangsúlyozza a pályaválasztás fontosságát:

„Ha figyelembe vesszük, hogy ébren töltött életünknek nagyobbik része munkatevékenységből áll, egyszerre nyilvánvalóvá válik előttünk, miért van olyan rendkívüli jelentősége a pályaválasztásnak.”

Életünk során számtalan döntést kell meghoznunk. Ezek közül első legjelentősebb jövőnk pályánk, foglalkozásunk meghatározása, ill. az ahhoz szükséges oktatási intézmények kiválasztása.

A fejlődéslélektan szerint az ember leghamarabb 16-18 éves korában jut el egy olyan fejlettségi szintre, amikor a körülötte zajló társadalmi események felkeltik érdeklődését, és felfigyel azok összefüggéseire. Mégis már 13-14 évesen döntést kell hoznia továbbtanulásával kapcsolatban, meg kell találnia a számára legideálisabb középfokú oktatási intézményt. Ahhoz, hogy ez a választás reális, megalapozott legyen, a lehető legtöbb segítségre szüksége van a tanulónak. Ebben a döntésben segíti őt, családját és nevelőit a pedagógiai szakszolgálatok új, ingyenes szolgáltatása, a pályaválasztási tanácsadás.

Osztályfőnöki órák keretében felhívjuk a tanulók figyelmét a választás fontosságára, fokozzuk öntevékenységüket a megfelelő pálya, iskolatípus megtalálása érdekében. Szélesítjük látókörüket, ismeretüket az adott témában.

Kiscsoportos és egyéni foglalkozások alkalmával, irányított beszélgetésekkel, különböző pályaválasztási, érdeklődési tesztek, kérdőívek segítségével tudatosítjuk a gyermek meglévő képességeit, erősségeit, meghatározzuk érdeklődési körét.

Hozzásegítjük őt az ideális döntés meghozatalához a lehető legtöbb információ biztosításával, valamint szembesítjük az előtte álló elvárásokkal is.

A tanácsadást a tanuló igénybe veheti az iskolában, ahol tanul, ill. a pedagógiai szakszolgálatok intézményében.

A tanácsadás alkalmával a gyermek a pályaválasztási érettség megfelelő szintjére kerül. Bízunk abban, hogy egy reális önismerettel, pozitív énképpel, kellően motivált módon tehetségének, érdeklődésének és adottságainak legmegfelelőbb pályát- és iskolatípust választ majd.

Sikeres tanácsadási foglalkozások eredményeként a tanuló pályaválasztása, döntése kellően előkészített és megalapozott lesz. A választás lehetőségét pedig minden gyermek alapvető igényként éli át, amely szabadságot- és egyben felelősségvállalást is jelent számára.

Ebben segíti a gyermekeket, szüleiket és az osztályfőnököket:

Szabó Irén
pedagógus - pályaválasztási tanácsadó